

Ewa Heczko-Hyłowa

Międzynarodowy projekt ReURBAN Mobil : (5. Ramowy Program Badawczy Unii Europejskiej) realizowany w Instytucie Rozwoju Miast

Problemy Rozwoju Miast 2/3, 74-76

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**MIĘDZYNARODOWY PROJEKT ReURBAN Mobil
(5. RAMOWY PROGRAM BADAWCZY UNII EUROPEJSKIEJ)
REALIZOWANY W INSTYTUCIE ROZWOJU MIAST**

W październiku 2005 r. ukończony zostanie europejski projekt badawczy o akronimie ReURBANMobil (Aktywna reurbanizacja w warunkach zmian demograficznych)⁴³. Jedynym polskim partnerem w projekcie był zespół kierowany przez Instytut Rozwoju Miast.

Od kilkunastu lat w miastach całej Europy, także w polskich miastach, nasila się zjawisko degradacji śródmieść, które z wielu różnych względów są coraz bardziej uciążliwe jako miejsca mieszkania, pracy i wypoczynku. Lepszych warunków do życia oraz działalności firm poszukuje się na peryferiach, gdzie narasta zabudowa rozproszona, rozlewająca się szeroko wokół miast. Poza granicami miast powiększa się obszar urbanizowany kosztem terenów otwartych, a zjawisko to jest niewspółmierne do przyrostu ludności, albo całkiem od niego niezależne. W ten sposób obserwuje się z jednej strony postępującą chaotyczną *dezurbanizację*, z drugiej natomiast historyczna tkanka śródmiejskiej zabudowy, będąca sercem i wizytówką miasta, traci splendor i atrakcyjność, a także tradycyjne funkcje, m.in. mieszkaniową czy reprezentacyjną.

Idea *reurbanizacji* ma tym tendencjom przeciwdziałać, ma odwrócić trendy utraty spójności urbanistycznej. Jako jedna z najnowszych koncepcji została ona w ramach projektu ReURBAN ugruntowana naukowo, wypracowano też innowacyjne narzędzia dla praktyki, by władze miast mogły ją realizować. Projekt zatem oferuje nową konkretną metodę osiągania celów zrównoważonego rozwoju miast.

Projekt ReURBAN jest realizowany przez 13 partnerów, zarówno przez instytucje naukowe jak i władze miejskie. Tak ukonstytuowane konsorcjum odzwierciedla zasadę zbliżenia nauki i praktyki, gdyż miasta są zarazem obiektem badań i docelowym odbiorcą wyników. Urząd Miejski Lipska jest koordynatorem generalnym projektu, a uczestnikami są także Bolognia, León i Lublana. Do badań wyselekcjonowano po dwa śródmiejskie zespoły mieszkaniowe z każdego z tych miast. Na obszarach tych skumulowały się dokuczliwe problemy spo-

⁴³ Pełny tytuł projektu: Mobilizing Re-urbanisation on Condition of Demographic Change; współfinansowany przez 5. Ramowy Program UE Badań, Rozwoju Technologicznego i Wdrożeń (1998-2002), w części A Programu tematycznego EESD (Środowisko i zrównoważony rozwój – ESD) – akcja kluczowa „Miasto jutra i dziedzictwo kulturowe”, Priorytet tematyczny 4.1.2 „Poprawa jakości życia w mieście”. Wezwanie: EESD-ESD-3 (JO 2000/C324/09), kontrakt nr EVK4 – CT– 2002 – 00086. Zadania polskiego zespołu w tym 3-letnim projekcie (XI 2002 – X 2005) były realizowane na Politechnice Krakowskiej, a etap III/2005 w Instytucie Rozwoju Miast (nowy partner projektu w miejsce PK).

łeczne, ekonomiczne, techniczne, funkcjonalne oraz dotyczące środowiska. Władze tych miast włączyły się do projektu, aby razem z międzynarodowym gronem naukowców znaleźć wspólne rozwiązania.

Prace projektu podzielono na 10 pakietów roboczych. Opracowanie modelu roboczego i wybór obszarów badań były zadaniem liderów Pakietu 1. i 2. Partnerzy naukowcy zgrupowani zostali w 4 pakietach badawczych: socjologii i demografii miasta (P3), architektury i struktury urbanistycznej (P4), ekonomii, prawa i zarządzania (P5) oraz ekologii miasta (P6). Rezultatem projektu będzie zestaw narzędzi (P7), system informacji i monitoringu SIM (P8), a także modele komunikowania się i konsultacji oraz rozpowszechnianie wyników (P9). Pakiet 10. to koordynacja projektu. Analizy prowadzono najpierw w poszczególnych dyscyplinach jako osobnych dziedzinach badawczych (socjologia, planowanie przestrzenne, ekologia itd.), ale nacisk położono na ujęcie interdyscyplinarne. W takim podejściu wykorzystano też stosowanie różnych technik i metod badawczych. Rezultaty Projektu przedstawione zostaną na europejskiej konferencji „Szanse reurbanizacji w nowym millenium” (Lipsk, 14-15 września 2005 r.).

Polski zespół uczestniczy w badaniach nad ekologią miasta (Pakiet 6.) wspólnie z Instytutem Geonika Czeskiej Akademii Nauk w Brnie, jako liderem grupy. Wyselekcjonowane tereny studialne poddano analizom pod kątem zanieczyszczenia środowiska (zespół z Brna) oraz jakości zieleni (zespół z Krakowa).

Przeprowadzona została ocena środowiska mieszkaniowego w skali szczegółowej w dwu płaszczyznach: naukowej (kryterium obiektywne) oraz zgodności z preferencjami mieszkańców (kryterium subiektywne). Określono najistotniejsze dla procesu reurbanizacji wskaźniki dotyczące zieleni oraz środowiska. Została zdefiniowana jakość środowiska dzielnic mieszkaniowych, w tym cele jakości i środki realizacji polityki na rzecz środowiska i zieleni śródmieść. Istotnym elementem badań było wskazanie potencjałów i barier reurbanizacji na tychże obszarach z punktu widzenia wszystkich dyscyplin, a także zaproponowanie instrumentów, zachęt i strategii właściwego wykorzystania tych potencjałów. Jednym z wyników pracy pakietu 6. są mapy GIS, przedstawiające stan i jakość zieleni w szczegółowej skali.

Innym rezultatem projektu są wizje i plany działania dla tych samych śródmiejskich zespołów mieszkaniowych. Także ustanowienie dialogu między władzami lokalnymi, mieszkańcami i przedstawicielami biznesu (model i strategia komunikowania się, formuła okrągłego stołu, zespół ekspertów) to trwały wkład projektu w poprawę jakości życia i pracy w śródmieściach miast uczestniczących w projekcie. Ponadto interdyscyplinarny i dający się przenosić do różnych warunków zestaw instrumentów do wprowadzania procesów reurbanizacji, system informacji i monitoringu czy strategia komunikowania się wejdą na trwałe do arsenału środków działania miast europejskich. Będą też podstawą monitorowania zmian przez europejskie obserwatorium ESPON.

Warto uświadomić wszystkim, że wyniki tego i innych europejskich projektów badawczych są podstawą korygowania polityki Unii Europejskiej wobec miast (jako głównego elementu polityki regionalnej), a zarazem modyfikowania europejskich funduszy na rzecz miast.

Wyniki projektu oraz zarys strategii wprowadzania standardów europejskich w polskich miastach przedstawione zostaną na międzynarodowej konferencji pt. „O nową jakość polskich miast: Koncepcja reurbanizacji w Europie i w Polsce. Koncepcja reurbanizacji a zieleni w śródmieściach polskich miast”. Konferencja odbędzie się w dniu 29 września 2005 r. w Krakowie.

Dr inż. arch.
Ewa Heczko-Hyłowa
Instytut Rozwoju Miast
Koordynator zespołu polskiego w projekcie ReURBAN